

POLITYKA USA WOBEC CHIN PODCZAS PREZYDENTURY DONALDA TRUMPA I JOE BIDENA – KONTYNUACJA CZY ZERWANIE?¹

DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.27/e.fronczak

WPROWADZENIE

Chińska Republika Ludowa jest w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych kluczowym kierunkiem wymiany handlowej i inwestycji gospodarczych, a w szczególności od lat 80. poprzedniego wieku, czyli tzw. otwarcia się Chińskiej Republiki Ludowej na świat po blisko trzech dekadach komunistycznego izolacjonizmu czasów Mao. Jednakże prezydentury kolejno Busha seniora, potem Billa Clintona, aż do Busha juniora to przede wszystkim okres gospodarczego zaangażowania w relacjach z ChrRL i współzależnienia się gospodarek dwóch światowych gigantów: Ameryka zaślepiona chęcią zysku z handlu brnęła coraz dalej w tej nierównej relacji, zaś Państwo Środka ze strategicznym sprytem wykorzystało amerykański konsumpcjonizm do budowania swojej potęgi – po cichu i bez podnoszenia głowy, jak radził Deng Xiaoping. I wtedy nadchodzi rok 2008 – kryzys gospodarczy, który „budzi” Amerykę i prowadzi do stopniowej, choć zdecydowanej zmiany kursu wobec ChRL. Barack Obama decyduje się zintensyfikować gospodarcze zaangażowanie swego kraju nie tylko w Chinach, ale w całym regionie Azji-Pacyfiku.

* Akademia Sztuki Wojennej, Centrum Stosunków Międzynarodowych, e-mail: ewasleb-zak@interia.pl, ORCID: 0000-0003-4932-4463.

¹ Niniejszy tekst powstał na podstawie opracowania Autorki pt. *USA wobec Chin. Biden i Trump: kontynuacja czy zmiana?* opublikowanego przez Centrum Stosunków Międzynarodowych.

Znamiennym potwierdzeniem rosnącego znaczenia tego regionu w amerykańskich geopolitycznych kalkulacjach był opublikowany w listopadzie 2011 r. w „Foreign Policy” artykuł *America’s Pacific Century*², gdzie ówczesna Sekretarz Stanu Hillary Clinton nakreśliła główne interesy swego kraju w regionie Azji-Pacyfiku postrzeganym jako kluczowy dla amerykańskiego bezpieczeństwa i dobrobytu. Zarówno wtedy, jak i teraz nie było wątpliwości, że „Przyszłość światowej polityki zadecyduje się w Azji”³. Od tego momentu zaczęto mówić o tzw. Zwrocie ku Azji (*Pivot to Asia*), jednak dekadę temu stosunek do Chin wydawał się, przynajmniej deklaratywnie, zupełnie inny – dominowało przekonanie, że „prosperująca Ameryka jest dobra dla Chin, a prosperujące Chiny dla Ameryki”⁴, zaś Państwo Środka postrzegano jako strategicznego partnera. Kolejne lata gwałtownego wzrostu i rozwoju Chin praktycznie w każdej dziedzinie, przy jednoczesnych piętrzących się problemach amerykańskiej polityki wewnętrznej i zagranicznej oraz wrażliwej dysproporcji w handlu między obiema gospodarkami⁵, doprowadziły do zdecydowanej zmiany podejścia USA do azjatyckiego mocarstwa. Donald Trump dokonał swoistego przełomu – nadał nowy kierunek amerykańskiej strategii wobec Chin. Odtąd Chiny oficjalnie stały się „strategicznym rywalem”⁶, a cel to zahamowanie wzrostu Chin w kluczowych dziedzinach zagrażających bezpieczeństwu USA i ich globalnej hegemonii. Kolejny prezydent, Joe Biden, w większości kontynuuje obrany przez Trumpa kurs. Analiza działań ekipy dwóch przywódców oraz porównanie oficjalnych dokumentów rządu USA (Amerykańskiej Strategii Bezpieczeństwa z 2017⁷ i 2022 r.⁸ oraz dwóch kluczowych dokumentów prezentujących podejście USA do Chin podczas

² H. Clinton, *America’s Pacific Century*, <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/> [dostęp: 16.12.2023].

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ Office of the United States Trade Representative, <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china> [dostęp: 12.12.2023].

⁶ Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> [dostęp: 12.12.2022].

⁷ Ibidem.

⁸ Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> [dostęp: 12.12.2022].

administracji Donalda Trumpa⁹ i Joe Bidena¹⁰) prowadzą do jednoznacznego wniosku, iż obecny prezydent nie tylko kontynuuje kurs swego poprzednika, ale dodatkowo wzmacnia go w konkretnych dziedzinach, takich jak wysokie technologie czy ziemie rzadkie.

POLITYKA WOBEC CHIN PODCZAS PREZYDENTURY DONALDA TRUMPA

Już w początkowej fazie kampanii wyborczej Trump nie pozostawił złudzeń swoim wyborcom – Chiny przedstawiane były jako główny przeciwnik, przede wszystkim gospodarczy, ale także polityczny i militarny. W dużej mierze oparł swą politykę zagraniczną na konfrontacji z Chińską Republiką Ludową, co zaczęto nawet nazywać „Doktryną Pompeo”¹¹, rozumianą jako ówczesna „strategia” USA wobec Chin, za którą odpowiadał Departament Stanu z Sekretarzem Stanu Mikiem Pompeo na czele. W przeciągu zaledwie miesiąca Departament Stanu, w postaci uważnie wyreżyserowanego pakietu wystąpień czołowych przedstawicieli administracji Trumpa, przedstawił całemu światu oficjalną linię polityczną w konflikcie z Chinami, zwaną często „zimną wojną 2.0”¹².

Pierwszy z nich, ówczesny Doradca ds. Bezpieczeństwa Narodowego Robert O’Brien¹³, w swoim przemówieniu wytyczył amerykański punkt widzenia, podzielany także przez jego kolegów – wrogiem USA nie jest chiński naród, ale Komunistyczna Partia Chin. KPCH nazywa „zagrożeniem” dla amerykańskich wartości i stylu życia (tzw. *American way of life*), a samego Xi określa jako „następcę Stalina”¹⁴. Z kolei według Prokuratora Generalnego Christophera Wraya „największym w długiej perspektywie zagrożeniem dla narodowej własności intelektualnej i gospodarczej żywotności jest kontrwywiad i gospodarcze szpiegostwo Chin”, i nazywa to „zagrożeniem dla ekonomicznego bezpieczeństwa USA, a co za tym idzie, bezpieczeństwa naro-

⁹ Strategic Approach of the United States to the People’s Republic of China, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/05/U.S.-Strategic-Approach-to-The-Peoples-Republic-of-China-Report-5.24v1.pdf> [dostęp: 12.12.2023].

¹⁰ A. Blinken, Approach of the United States to the People’s Republic of China, <https://www.state.gov/the-administrations-approach-to-the-peoples-republic-of-china/> [dostęp: 12.12.2023].

¹¹ E. Fronczak, *Chiny vs USA, Doktryna Pompeo*, „Układ Sił” 2020, nr 23.

¹² Ibidem.

¹³ R. O’Brien, Statement from National Security Advisor Robert C. O’Brien, The White House, <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/chinese-communist-partys-ideology-global-ambitions/> [dostęp: 12.12.2023].

¹⁴ Ibidem.

dowego”¹⁵. Co więcej, Wray określa Chiny największym złodziejem świata: „Naród amerykański jest ofiarą chińskiego złodziejstwa na tak masową skalę, że można to nazwać największym transferem bogactwa w historii ludzkości. Jeśli jesteś dorosłym Amerykaninem, jest to bardziej prawdopodobne niż nie, że Chiny ukradły twoje dane osobowe”. By nie było wątpliwości, jasno określa adresata swoich oskarżeń: „Tu nie chodzi oczywiście o Chińczyków ani także o Amerykanów chińskiego pochodzenia [...]. Kiedy mówię o zagrożeniu pochodzącym z Chin, mam na myśli rząd Chin i KPCH”¹⁶.

Z kolei przemowa Prokuratora Generalnego Williama Barra miała miejsce w muzeum Geralda R. Forda, a uwaga poświęcona została m.in. amerykańskiemu sektorowi prywatnemu i niektórym korporacjom nazwanym służalczymi „pionkami”, które Barr oskarża o „korporacyjne ustępstwa”¹⁷ wobec KPCH. Chiny zaś potępia jako „autorytarne państwo” zainteresowane infiltracją, cenzurą i wchłonięciem prywatnych firm oraz kradzieżą ich *know-how*. Znany wszystkim projekt Pasa i Szlaku Barr bez ogródek nazywa niczym więcej jak „formą nowoczesnego kolonializmu”, a na dowód opisuje stosowaną przez Chiny taktykę zadłużania biednych krajów, po czym podejmowania ich infrastruktury w zamian za spłatę części długu¹⁸.

Przemowa samego Mike’a Pompeo to prawdziwy *crème de la crème* tzw. Doktryny Pompeo¹⁹. Na samym wstępie autor informuje, że wszystkie cztery wystąpienia to rodzaj misji, która ma kilka podstawowych celów: (1) wyjaśnić różne aspekty relacji amerykańsko-chińskich, potężne nierówności w tych relacjach oraz hegemoniczne zapędy KPCH; (2) jasno przedstawić zagrożenia płynące ze strony Chin oraz strategię USA na przeciwstawienie się im. Pompeo nie ukrywa głównego celu swej linii politycznej, ale jasno i dobitnie mówi, że jedynym sposobem na prawdziwe zmiany w komunistycznych Chinach jest działanie nie na podstawie słów chińskich decydentów, ale na podstawie ich zachowania: „Prezydent Reagan traktował Sowietów na zasadzie «ufaj, ale

¹⁵ Ch. Wray, Hudson Institute, <https://www.hudson.org/research/16201-transcript-the-threat-posed-by-the-chinese-government-and-the-chinese-communist-party-to-the-economic-and-national-security-of-the-united-states> [dostęp: 17.12.2023].

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ W. Barr, Attorney General William P. Barr Delivers Remarks on China Policy at the Gerald R. Ford Presidential Museum, US Department of Justice, <https://www.justice.gov/opa/speech/attorney-general-william-p-barr-delivers-remarks-china-policy-gerald-r-ford-presidential> [dostęp: 17.12.2023].

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ M. Pompeo, Communist China and the free world’s future, US Department of State, <https://2017-2021.state.gov/communist-china-and-the-free-worlds-future-2/> [dostęp: 12.12.2023].

sprawdzają». Jeśli chodzi o KPCH, musimy nie ufać i sprawdzać». Z konsekwencją podkreśla, że źródłem zła nie są Chińczycy – odważny i kreatywny naród, jak ich opisuje – ale przesycona toksyczną ideologią partia. Pompeo wzywa wszystkie wolne narody świata do wspólnego przeciwstawienia się autorytarnym rządóm Xi Jinpinga w ramach, jak to określa, „nowej grupy podobnie myślących narodów, nowego sojuszu demokracji”, i używając naiwnie wzniosłych i znanych z przeszłości określeń USA, takich jak „promyk nadziei” (*beacon of hope*), nie pozostawia złudzeń i mówi: „Jeśli wolny świat się nie zmieni, Chiny zmienią nas”²⁰.

Drugą teoretyczną podstawą „strategii” Trumpa wobec Chin, bardziej formalną i ważką w swej wymowie, były dwa dokumenty: Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych z 2017 r. (US National Security Strategy) oraz Strategiczne Podejście USA do Chińskiej Republiki Ludowej z 2020 r. (US Strategic Approach to the People’s Republic of China). Dokumentem tym²¹ Donald Trump burzy *status quo*; innymi słowy, zrywa z 40-letnią polityką strategicznego zaangażowania²² USA w Państwie Środka, zamieniając to na pozbawioną złudzeń i realistyczną w duchu „strategiczną rywalizację”. Jak opisuje to raport Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych²³, Strategia odchodzi od podzielanych przez kolejne administracje po 1991 r. „fałszywych założeń” o możliwości przezwyciężania napięć i rozwoju harmonijnej współpracy międzynarodowej. Po raz pierwszy w amerykańskiej historii i w odróżnieniu od swych poprzedników Trump tak zdecydowanie nakreśla nasiloną rywalizację międzypaństwową w wymiarze politycznym, gospodarczym, wojskowym, informacyjnym i technologicznym, nazywając Chiny „rewizjonistycznym” państwem, „rzucającym wyzwanie amerykańskiej potędze, wpływom i interesom, co prowadzi do erozji Ameryki bezpieczeństwa i dobrobytu”²⁴. Oczywiście, Strategia Bezpieczeństwa nie omija tak stra-

²⁰ Ibidem.

²¹ Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905-2.pdf> [dostęp: 12.12.2023].

²² E.A. Carr, *From Trump to Biden and Beyond, Reimagining US-China Relations*, Pelgrave Macmillan, Nowy Jork 2021, s. vii.

²³ M. Piotrkowski, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Strategia Bezpieczeństwa Narodowego USA: podejście administracji Trumpa, https://www.pism.pl/publikacje/Strategia_bezpiecze_stwa_narodowego_USA__podej_cie_administracji_Trumpa [dostęp: 12.12.2023].

²⁴ Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905-2.pdf> [dostęp: 12.12.2023].

tegnego tematu, jakim są nowe technologie; co więcej, jasno stwierdza, że to od dominacji właśnie w tej dziedzinie zależeć będzie hegemonia USA na przyszłej arenie międzynarodowej: „Odpowiedź Ameryki na wyzwania i możliwości ery cybernetycznej zadecyduje o naszym przyszłym dobrobycie i bezpieczeństwie”; „Aby utrzymać naszą przewagę konkurencyjną, Stany Zjednoczone będą priorytetowo traktować nowe technologie, które mają kluczowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego i bezpieczeństwa, takie jak nauka o danych, szyfrowanie, technologie autonomiczne, edycja genów, nowe materiały, nanotechnologia, zaawansowane technologie obliczeniowe i sztuczna inteligencja”²⁵. Strategia Bezpieczeństwa podkreśla także, że Chiny to nie tylko zagrożenie dla amerykańskich interesów gospodarczych, ale również dla świata wartości: „Chiny i Rosja chcą ukształtować świat antytetyczny, przeciwny wartościom i interesom Stanów Zjednoczonych. Chcą usunąć Stany Zjednoczone z miejsca hegemonia w regionie Indo-Pacyfiku, narzucić tam swój model gospodarczy i przebudować region na swoją korzyść”. Co ciekawe, dokument zaznacza, że USA są gotowe do współpracy z drugim mocarstwem świata w dziedzinach, w których dostrzegają wspólne interesy, takich jak klimat, walka z terroryzmem i prawa człowieka²⁶.

Jeśli chodzi o „Strategiczne Podejście USA do Chińskiej Republiki Ludowej”²⁷, to wyraźnie widać tu kontynuację myślenia i potwierdzenie większości założeń Strategii Bezpieczeństwa. Mianowicie, USA oskarża Chiny/KPCh o: (a) wykorzystanie wolnego i otwartego porządku światowego opartego na zasadach do przekształcenia systemu międzynarodowego na swoją korzyść; (b) stopniowe przekształcanie porządku międzynarodowego tak, aby był zgodny z interesami i ideologią KPCh; (c) coraz szersze wykorzystanie przez KPCh siły gospodarczej, politycznej i militarnej do stosowania przymusu w regionie; (d) szkoderstwo żywotnym interesom amerykańskim i podważanie suwerenności i godności krajów i jednostek na całym świecie. Dokument podkreśla stawianie na konkurencyjność w podejściu USA do Chin, zaznaczając, że „potrzeba rywalizacji nie może prowadzić do konfrontacji lub konfliktu. Stany Zjednoczone darzą głębokim i trwałym szacunkiem Chińczyków i cieszą się długotrwałymi relacjami z tym krajem”²⁸. Przede wszystkim USA nie zamierza blokować rozwoju Chin, ale raczej konkurować w pewnych strate-

²⁵ Ibidem.

²⁶ Biały Dom, Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, op. cit.

²⁷ Biały Dom, Strategic Approach of the United States to the People's Republic of China, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/05/U.S.-Strategic-Approach-to-The-Peoples-Republic-of-China-Report-5.24v1.pdf> [dostęp: 12.12.2023].

²⁸ Ibidem.

gicznych domenach. Dotychczas opisane kierunki polityki ery Trumpa wobec Chin zdają się w większości pokrywać z jego późniejszą praktyką.

Jednak polityka Donalda Trumpa to nie tylko retoryka – tzw. Zimna Wojna 2.²⁹ w jego wydaniu oznaczała również początek tzw. wojny handlowej z Chinami³⁰. Trump zapoczątkował wojnę celną z Chinami w 2018 r. od podwyżek ceł, które podniosły średnie cła na chińskie towary z 3,1 do 21% i miały na celu spowolnienie wzrostu Chin, szczególnie w sektorach, w których te stosowały nieuczciwe praktyki handlowe³¹. W styczniu 2018 r. Stany Zjednoczone nałożyły cła na panele słoneczne i pralki w wysokości od 30 do 50%. W marcu na stal (25%) i aluminium (10%) z większości krajów, które obejmowały szacunkowo 4,1% importu USA. W czerwcu 2018 r. rozszerzono to na Unię Europejską, Kanadę i Meksyk. Administracja Trumpa osobno ustaliła i podwyższyła cła na towary importowane z Chin, co doprowadziło do załamania handlu. Po próbach negocjacji USA zgodziły się obniżyć stawki niektórych z nich pod dwoma warunkami. Po pierwsze, że Chiny zreformują swoją politykę w obszarach własności intelektualnej, transferu technologii, rolnictwa, usług finansowych oraz waluty. Po drugie, by zmniejszyć deficyt handlowy pomiędzy obiema gospodarkami, Chiny zakupią amerykańskie towary i produkty rolne o wartości 200 mld dolarów więcej niż przed rozpoczęciem wojny handlowej. Niestety, Chiny wypełniły jedynie 60% zobowiązań, co było jedną z bezpośrednich przyczyn do zaostrzenia amerykańskiej polityki protekcyjnej. Od lutego 2018 r. do stycznia 2020 r. administracja prezydenta Trumpa podniosła cła na towary importowane z USA do ChRL o wartości 550 mld dolarów. W odpowiedzi Chiny nałożyły cła na import z USA o wartości 185 mld dolarów³².

Tak zwana wojna technologiczna to kolejny element protekcyjnej polityki Prezydenta Trumpa. Wysokie technologie to obecnie bez wątpienia najważniejsza część amerykańskiej gospodarki. Według przedstawiciela handlowego USA Roberta E. Lighthizera³³ Chiny prowadzą politykę „przymusowego transferu technologii” wraz z praktykowaniem „kapitalizmu

²⁹ S.A. Grano, *China-US Competition*, Palgrave Macmillan, Londyn 2023, s. 4.

³⁰ A. Warren, *US Foreign Policy and China: the Bush, Obama and Trump administrations*, Edinburgh University Press, Edynburg 2022, s. 34.

³¹ Organizacja Narodów Zjednoczonych, Trade War Leaves Both US And China Worse Off: UN, <https://unctad.org/press-material/trade-war-leaves-both-us-and-china-worse-un> [dostęp: 12.12.2023].

³² Ibidem.

³³ J. Rogin, *The United States is finally confronting China's economic aggression*, https://www.washingtonpost.com/opinions/the-united-states-is-finally-confronting-chinas-economic-aggression/2018/03/25/3e0a2188-2f72-11e8-b0b0-f706877db618_story.html [dostęp: 12.12.2023].

państwowego”, w tym kupowaniem amerykańskich firm technologicznych i wykorzystywaniem cyberkradzieży do zdobywania zaawansowanych technologii. W rezultacie urzędnicy administracji Trumpa na początku 2018 r. podjęli kroki mające na celu uniemożliwienie chińskim spółkom kontrolowanym przez państwo kupowania amerykańskich spółek technologicznych oraz próbowali uniemożliwić amerykańskim firmom przekazywanie Chinom kluczowych technologii w ramach kosztów wejścia na rynek³⁴. 6 stycznia 2021 r. nowojorska giełda ogłosiła, że wycofa z notowań akcje spółek China Mobile, China Telecom i China Unicom. Natomiast w maju 2019 r. Trump podpisał dekret³⁵ zakazujący amerykańskim firmom korzystania ze sprzętu telekomunikacyjnego wyprodukowanego przez firmy stwarzające zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego, w tym Huawei i ZTE. Zarządzenie zabraniało „jakiegokolwiek nabywania, importowania, przekazywania, instalowania, handlu lub używania jakiegokolwiek technologii lub usług informacyjno-komunikacyjnych” bez specjalnego zezwolenia. Jednak prawdopodobnie największą konsekwencją nowych regulacji było zredukowanie do minimum sprzedaży amerykańskich półprzewodników oraz sprzętu i usług do ich produkcji. Jeśli chodzi o sieć 5G oraz TikTok³⁶, tu także nie obyło się bez drakońskich przepisów. Odcinając USA od chińskiego 5G, administracja Trumpa zaczęła kampanię nacisku na Europę w tym samym względzie. W rezultacie rosnąca koalicja krajów europejskich zakazała – lub znacząco ograniczyła – zaangażowanie Chin w krajowe sieci telekomunikacji mobilnej 5G. Na koniec, obawiając się, że aplikacje typu TikTok mogą kraść dane osobowe użytkowników w imieniu reżimu komunistycznego w Pekinie, zdecydowano o jego zakazaniu. Tym samym tzw. zimna wojna technologiczna stała się decydującym polem bitwy w rywalizacji na linii USA – Chiny.

POLITYKA WOBEC CHIN PODCZAS PREZYDENTURY JOE BIDENA

Joe Biden wkroczył na scenę polityczną w samym środku technologiczno-handlowej rywalizacji z Chinami i ku zaskoczeniu całego świata nie tylko kontynuował twardy kurs swego poprzednika, ale nawet w pewien sposób go zaostrzył. Zmienił formę „wojny” z Chinami, ale kierunek pozostał ten sam.

³⁴ Ibidem.

³⁵ D. Shepardson, *Trump extends U.S. telecom supply chain order aimed at Huawei*, <https://www.reuters.com/article/idUSKBN22Q0B5/> [dostęp: 12.12.2023].

³⁶ M. Scott, *How Trump won over Europe on 5G*, <https://www.politico.com/news/2021/02/04/trump-europe-5g-466016> [dostęp: 12.12.2023].

Co wydaje się najważniejsze i być podstawą do kolejnych kroków polityków Bidena, utrzymano przekonanie, że chiński wzrost, nie sam w sobie, ale ten w kluczowych sektorach gospodarki (wysokie technologie, sztuczna inteligencja) jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa USA i ich interesów na arenie międzynarodowej. Jak zostanie wykazane, prezydent ten zastosował bardziej strategiczne podejście, wytyczając precyzyjne cele i stosując takowe metody.

Podobnie jak Trump Biden zadbał najpierw o teoretyczne podłoże swojej „strategii” wobec Chin i w maju 2022 r. Sekretarz Stanu Antony Blinken w przemówieniu „Podejście USA do Chińskiej Republiki Ludowej”³⁷ powiadomił opinię publiczną o głównych kierunkach polityki zagranicznej swego kraju, które w dużej mierze przypominają te nakreślone przez poprzednią ekipę Białego Domu. Według analizy Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych³⁸ „ChRL stanowi najważniejsze długoterminowe wyzwanie dla ładu międzynarodowego opartego na prawie, który jest gwarantem globalnego rozwoju” i „podobnie jak Rosja w Europie, tak Chiny w Azji mają ambicję budowy stref wpływów”. Zdaniem sekretarza stanu „Chiny są obecnie jedynym państwem, które chce zmienić porządek światowy oraz dysponuje odpowiednim do tego potencjałem wojskowym, gospodarczym, technologicznym i dyplomatycznym”. Tak jak poprzednio, tu również mamy rozgraniczenie między chińskim społeczeństwem a władzą: „Wyzwaniem dla USA są zatem chińskie władze i ich polityka, a nie społeczeństwo”. Co bardzo ważne, Blinken zaznacza, że „Zamiarem Stanów Zjednoczonych nie jest więc blokowanie rozwoju społeczno-gospodarczego Chin czy zmiana rządu, ale rywalizacja m.in. w zbrojeniach czy innowacjach, aby nie dopuścić do wykorzystania przez Chiny przewagi w tych dziedzinach przeciwko społeczności międzynarodowej”³⁹.

Blinken nakreślił trzy główne wymiary aktywności USA: „inwestycje (w odporność i konkurencyjność demokratycznego systemu w USA), sojusze (istniejące i nowe) oraz rywalizacja (w obszarach, w których Chiny wyko-

³⁷ A. Blinken, *The Administration’s Approach to the People’s Republic of China*, <https://www.state.gov/the-administrations-approach-to-the-peoples-republic-of-china/> [dostęp: 12.12.2023].

³⁸ M. Przychodniak, *Założenia polityki USA wobec Chin – obrona ładu międzynarodowego zamiast dążenia do zmiany władzy*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, <https://pism.pl/publikacje/zalozenia-polityki-usa-wobec-chin-obrona-ladu-miedzynarodowego-zamiast-dazenia-do-zmiany-wladzy> [dostęp: 12.12.2023].

³⁹ Ibidem.

rzystują system międzynarodowy na własną korzyść i bez wzajemności)”⁴⁰. Kontynuując cele Trumpa, Blinken podkreślił także, że w celu przewyżczenia globalnych wyzwań Stany są gotowe do współpracy z Chinami na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

Drugi kluczowy tekst administracji obecnego prezydenta USA, czyli Narodowa Strategia Bezpieczeństwa, dowodzi konsekwencji Bidena w stosunku do Chin i odzwierciedla ciągłość obu prezydentów w tym zakresie. Po pierwsze, powtarza się teza o chęci Chin do zmiany kształtu porządku międzynarodowego i byciu obecnie największym geopolitycznym wyzwaniem. Po drugie, znów na pierwszy plan wysuwa się cel utrzymania trwałej przewagi konkurencyjnej w obszarze strategicznych technologii. Dalej, niezbędnym elementem ma być głęboka współpraca z partnerami i sojusznikami, do czego służyć mają takie formaty, jak QUAD, AUKUS czy Sojusz „Five Eyes”. Warto zauważyć, że akurat w tym aspekcie Trump stawiał bardziej na protekcyjną politykę USA – czyli „America first” – i niektóre z formatów (jak Partnerstwo Transpacyficzne) czy instytucji (jak Światowa Organizacja Zdrowia) traktował jako szkodliwe dla rozwoju kraju, czego nie omieszkął potwierdzić czynem i wycofać z nich USA⁴¹.

Warto podkreślić, że Biden wykazał się głębokim zrozumieniem realiów geopolitycznych – strategia jako główne pole rywalizacji z ChRL wskazuje domenę technologiczną (w tym cyfrową i kosmiczną) oraz ekonomiczną: „największą «pracę domową» Stany Zjednoczone mają do odrobienia u siebie w kraju, poprzez zwiększenie inwestycji w obszar nauk ścisłych (STEM), skuteczniejszą politykę pozyskiwania talentów oraz inwestycje w krajową bazę przemysłową, która ma się stać podstawą dla bardziej stabilnych łańcuchów dostaw”⁴². Dokument nie pozostawia złudzeń – działania ograniczające dostęp Chin do najnowszych technologii, np. najbardziej zaawansowanych półprzewodników, będą w stosunku do Pekinu kontynuowane i zaostrzane, przy koniecznym wsparciu ze strony sojuszników. O tym, jak istotna jest dla obecnej amerykańskiej administracji kwestia rywalizacji na polu nowych tech-

⁴⁰ A. Bachulska, *USA przedstawiają nową strategię wobec Chin*, Centrum Badań nad Bezpieczeństwem ASzWoj, https://www.wojsko-polskie.pl/aszwoj/u/be/a7/bea7634d-3276-40d5-8226-b5644f31972f/2022-15_komentarz_osrodka_badan_azji_usa_przedstawiają_nowa_strategie_wobec_chin.pdf [dostęp: 12.12.2023].

⁴¹ Office of the United States Trade Representative, <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2017/january/US-Withdraws-From-TPP> [dostęp: 12.12.2023].

⁴² M. Stefan, *Nowa Strategia Bezpieczeństwa Narodowego USA. Prześcignąć Chiny i powstrzymać Rosję*, <https://ukladsil.pl/nowa-strategia-bezpieczenstwa-narodowego-usa-przescignac-chiny-i-powstrzymac-rosje/> [dostęp: 12.12.2023].

nologii, niech świadczy fakt, że Strategia rekomenduje nadanie priorytetu roli technologii w bezpieczeństwie narodowym poprzez podniesienie Biura ds. Nauki i Polityki Technologicznej do rangi agencji na poziomie rządu⁴³.

Późniejsze posunięcia administracji obecnej głowy Białego Domu w ramach polityki wobec Chin zdają się realizować opisane tu teoretyczne założenia. Następcą Trumpa nie tylko nie wycofał się z części nałożonych wcześniej ceł, ale dołożył kolejne restrykcje – zakazał także importu paneli fotowoltaicznych produkowanych przez chińskiego giganta, Hoshine Silicon Industry Co.⁴⁴, oraz wydłużył czarną listę firm zakazanych w wymianie handlowej o kolejne kilkadziesiąt pozycji⁴⁵. W sierpniu 2022 r. wchodzi w życie ustawa *Chips and Sciences Act* (CSA)⁴⁶, zaprojektowana tak, aby uaktywnić krajową produkcję półprzewodników (ulgi podatkowe i 52 mld dolarów subsydiów na produkcję półprzewodników oraz ponad 170 mld dolarów na dział badań i innowacji), a docelowo umocnić konkurencyjność USA względem ChRL w technologicznym wyścigu o miejsce światowego lidera branży high-tech. Niewątpliwie administracja Bidena zamieniła starcie technologiczne zapoczątkowane przez Trumpa w nową erę w polityce gospodarczej USA, od której nie będzie już odwrotu.

Jako urodzony biznesmen Trump często stawiał na bilateralne relacje w polityce; nierzadko deprecjonował multilateralne gremia, co pokazał, wycofując członkostwo USA z różnych międzynarodowych inicjatyw, takich jak Partnerstwo Transpacyficzne (TPP), Światowa Organizacja Zdrowia, UNESCO czy klimatyczne porozumienie paryskie. Biden z kolei do konkurowania z Chinami postanowił lewarować zarówno bilateralne, jak i multilateralne relacje ze swoimi strategicznymi partnerami. Nie tylko nie wycofał się z dwustronnej umowy handlowej z Japonią z 2020 r. (USJTA), ale także za pomocą 15 Rozporządzeń Wykonawczych (*Executive Orders*) na samym początku swej kadencji przywrócił kraj do wspomnianych organizacji, powołał do życia kolejne Ramy Gospodarcze Indo-Pacyfiku (*Indo-Pacific Economic Framework*, IPEF) oraz zacieśnił współpracę w ramach paktu bezpieczeństwa AUKUS (Australia, Wielka

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ M. Martina, *U.S. bans imports of solar panel material from Chinese company*, <https://www.reuters.com/business/us-restricts-exports-5-chinese-firms-over-rights-violations-2021-06-23/> [dostęp: 12.12.2023].

⁴⁵ J. Jacobs, *Biden Blocks 59 Chinese Companies in Amended Trump Order* – Bloomberg, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-06-03/biden-to-blacklist-59-chinese-companies-in-amended-trump-order> [dostęp: 12.12.2022].

⁴⁶ E. Fronczak, *Kontynuacja a nie wielkie zerwanie – porównanie polityki zagranicznej Trumpa i Bidena*, <https://klubjagiellonski.pl/2023/05/06/kontynuacja-a-nie-wielkie-zerwanie-porownanie-polityki-zagranicznej-bidena-i-trumpa/> [dostęp: 12.12.2022].

Brytania, USA) i Czerostronnego Dialogu Bezpieczeństwa Quad (Australia, Indie, USA, Japonia). Warto przyrzeć się szczególnie IPEF, która jest gospodarczą inicjatywą obecnej administracji powstałą w maju 2022 r. Jednoczy ona 14 krajów (USA, Australię, Brunei, Fidżi, Indie, Indonezję, Japonię, Koreę Płd., Malezję, Nową Zelandię, Singapur, Tajlandię, Wietnam), a jej głównym celem jest ograniczanie gospodarczej ekspansji Chin w regionie poprzez zacieśnienie wymiany handlowej i gospodarczej między sygnatariuszami. O tym, jak strategicznie ważnym przedsięwzięciem jest IPEF, świadczy chociażby reakcja chińskiego MSZ, które bez ogródek określa inicjatywę „azjatycko-pacyficzną wersją NATO i wzniesaniem nowej zimnej wojny w Azji-Pacyfiku”. Należy jednak zaznaczyć, że negocjacje nad ostatecznym kształtem IPEF nadal trwają, a jej efektywność w powstrzymaniu gospodarczej dominacji Chin będzie można obiektywnie ocenić dopiero za kilka lat⁴⁷.

Podczas gdy polityka Trumpa wobec Chin szła równoległe z próbami izolowania USA od swoich partnerów i sojuszników, Biden przywraca ich zaufanie, a Indo-Pacyfik i Azja Zachodnia to jego priorytety. USA starają się wykorzystać obie swoje siły – własne partnerstwa dwustronne i instytucje wielostronne, dzięki którym można będzie konkurować z Chinami. Podejście to polega na zapewnianiu sojusznikom wsparcia z Waszyngtonu w potrzebie i przywróceniu pozycji Stanów Zjednoczonych na arenie międzynarodowej. Co do Tajwanu – trwa tzw. strategiczna ambiwalencja. Z jednej strony rząd USA wycofał się z oświadczenia Bidena, w którym ten zobowiązał się do obrony militarnej Tajwanu, a z drugiej mamy zeszłoroczne posunięcia, takie jak wizyta spikerki Izby Reprezentantów Pelosi na Tajwanie czy ustawa o polityce tajwańskiej z 2022 r., która zwiększa zdolności obronne Tajwanu i zapewnia kolejną transzę 4,5 mld dolarów⁴⁸.

Co do reszty rejonu Azji-Pacyfiku, obecna administracja w 2022 r. zaczęła proces intensywnego zacieśniania współpracy poprzez różne inicjatywy, spotkania oraz partnerstwa⁴⁹. Po pierwsze, w listopadzie zainicjowano kompleksowe partnerstwo strategiczne między Stanami Zjednoczonymi a Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)⁵⁰. Po drugie, odbyła się seria arcyważnych zagranicznych spotkań wielostronnych: Biden

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Senat Stanów Zjednoczonych Ameryki, Taiwan Policy Act of 2022, <https://www.foreign.senate.gov/imo/media/doc/Taiwan%20Policy%20Act%20One%20Pager%20FINAL.pdf> [dostęp: 12.12.2022].

⁴⁹ RAND, <https://www.rand.org/pubs/commentary/2023/01/bidens-southeast-asia-policy-improves-in-second-year.html> [dostęp: 12.12.2022].

⁵⁰ Biały Dom, Arkusz Informacyjny: Prezydent Biden i przywódca ASEAN inicjują kompleksowe partnerstwo strategiczne USA–ASEAN, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/>

osobiście uczestniczył w trzech kluczowych szczytach USA–ASEAN i Azji Wschodniej w Kambodży oraz szczycie G-20 w Indonezji. Inne wizyty na wysokim szczeblu obejmowały podróże sekretarza stanu USA Antony’ego Blinkena do Kambodży, Indonezji, Tajlandii i na Filipiny, podróże Sekretarza Obrony Lloyda Austina do Kambodży, Indonezji i Singapuru, zastępcy sekretarza stanu Wendy Sherman w Laosie, na Filipinach i w Wietnamie⁵¹.

Po drugie, ostatnimi czasy USA ożywiły także swoją aktywność wśród wyspiarskich krajów Pacyfiku⁵². We wrześniu 2023 r. w Białym Domu odbył się szczyt z udziałem 18-narodowego Forum Wysp Pacyfiku (Australia, Fidzi, Mikronezja, Kiribati, Nauru, Niue, Nowa Zelandia, Papua-Nowa Gwinea, Samoa, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, W. Cooka, W. Salomona, Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Wyspy Marshalla, Palau), gdzie ogłoszono wzmocnienie Partnerstwa USA–Wyspy Pacyfiku oraz uznanie przez dyplomację dwóch kolejnych państw na Pacyfiku – Wysp Cooka i Niue. Biden zobowiązał się do współpracy z Kongresem w celu zapewnienia o 200 mln dolarów więcej w finansowaniu projektów w tym strategicznie ważnym regionie⁵³.

Po trzecie, Biden zacieśnia także współpracę ze swymi sojusznikami. W sierpniu tego roku w Camp David USA, Japonia i Korea Południowa inaugurują nową erę trójstronnego partnerstwa i choć ani razu nie pada słowo „Chiny”, cel spotkania jest jasny dla opinii publicznej: „[...] zobowiązujemy się do rozszerzenia naszej współpracy trójstronnej i wzniesienia naszych wspólnych ambicji na nowy horyzont, w różnych domenach, w całym regionie Indo-Pacyfiku i poza nim. Wzmocnimy nasze gospodarki, zapewnimy odporność i dobrobyt, będziemy wspierać wolny i otwarty porządek międzynarodowy oparty na praworządności oraz wzmocnimy pokój i bezpieczeństwo w regionie i na świecie”⁵⁴. W obliczu wzrostu napięć z Chinami w regionie tak samo kluczowe

statements-releases/2022/11/12/fact-sheet-president-biden-and-asean-leaders-launch-the-u-s-asean-comprehensive-strategic-partnership/ [dostęp: 12.12.2022].

⁵¹ Ibidem.

⁵² S. Holland, *Biden makes new pledges to Pacific island leaders as China’s influence grows*, <https://www.reuters.com/world/us-recognize-independence-two-small-pacific-nations-biden-2023-09-25/> [dostęp: 12.12.2023].

⁵³ Biały Dom, Arkusz Informacyjny: Prezydent Biden i przywódcy ASEAN inicjują kompleksowe partnerstwo strategiczne, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/11/12/fact-sheet-president-biden-and-asean-leaders-launch-the-u-s-asean-comprehensive-strategic-partnership/> [dostęp: 12.12.2023].

⁵⁴ Biały Dom, Duch Camp David: wspólne oświadczenie Japonii, Republiki Korei i Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/08/18/the-spirit-of-camp-david-joint-statement-of-japan-the-republic-of-korea-and-the-united-states/> [dostęp: 12.12.2023].

są nieskazitelne kontakty z trzecim sojusznikiem – Filipinami. Filipiny to nie tylko amerykańskie bazy czy niezastąpiony punkt wypadowy dla armii amerykańskiej w razie operacji militarnych na Morzu Południowochińskim, ale także możliwość odcięcia Chin pierwszym łańcuchem wysp i zablokowania wyjścia na dalsze wody Pacyfiku. Dlatego właśnie Ameryka pośpieszyła z naprawieniem stosunków ze swoją byłą kolonią po zerwaniu więzi pod rządami byłego prezydenta Filipin Rodrigo Duterte. Odkąd prezydent Ferdinand Marcos Jr objął urząd w czerwcu 2022 r., wznowił sojusz Filipin z USA, a w maju 2023 r. pojawił się na zaproszenie Bidena w Waszyngtonie⁵⁵, gdzie podkreślono „więzi przyjaźni, społeczności i wspólnego poświęcenia, które stanowią podstawę sojuszu USA–Filipiny”, oraz wydano wspólne oświadczenie o tym, by w „dalszym ciągu rozszerzać zaangażowanie i współpracę we wszystkich kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania”. Co warte wyszczególnienia, Biden poinformował świat o amerykańskim zaangażowaniu w obronę Filipin w razie zagrożenia: „Chcę wyrazić się jasno – chcę wyrazić się bardzo jasno: zaangażowanie Stanów Zjednoczonych w obronę Filipin jest niewzruszone. Porozumienie obronne Stanów Zjednoczonych z Filipinami jest niewzruszone”⁵⁶.

PODSUMOWANIE

Wskazane kroki obu administracji nie byłyby możliwe bez spełnienia podstawowego warunku: zrozumienia, że najnowsze technologie mają kluczowe znaczenie dla dzisiejszej konkurencji geopolitycznej oraz dla przyszłości narodowego bezpieczeństwa i gospodarki państwa. Wiodąca pozycja w dziedzinie technologii i innowacji stanowi podstawę dobrobytu gospodarczego i siły militarnej. W ciągu najbliższej dekady krytyczne i wyłaniające się technologie są w stanie przeorganizować gospodarki, przekształcić wojska i zmienić kształt świata. Przeanalizowawszy decyzje obecnego prezydenta, można wysunąć pewne wnioski co do powodów kontynuowania kursu poprzedniej władzy wobec Chin. Ameryka chyba zrozumiała, że dalsze utrzymanie pozycji hegemonu zależeć będzie od dominacji w kluczowych sektorach najnowszych technologii, a te z kolei są niezbędne do dominacji w kosmosie, sztucznej inteligencji i nowoczesnych systemach uzbrojenia. Nie ma natomiast technologii bez swobodnego dostępu do ziem rzadkich, uniezależnienia się w tej domenie od Chin i zamknięcia

⁵⁵ Biały Dom, Wspólne oświadczenie przywódców Filipin i Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/05/01/joint-statement-of-the-leaders-of-the-united-states-and-the-philippines/> [dostęp: 12.12.2023].

⁵⁶ Ibidem.

łańcucha dostaw tychże pierwiastków na swojej ziemi – stąd ostatnie ogromne inwestycje w ich wydobywanie i dalsze przetwórstwo⁵⁷. Potwierdzają to słowa Doradcy ds. Bezpieczeństwa Jake’a Sullivana: „Poprzednia polityka Stanów Zjednoczonych miała na celu utrzymanie względnej przewagi nad przeciwnikami poprzez podejście o ruchomej skali, które mówiło, że musimy pozostać tylko kilka pokoleń do przodu. To nie jest strategiczne środowisko, w jakim dzisiaj się znajdujemy. Biorąc pod uwagę fundamentalny charakter niektórych technologii, takich jak zaawansowana logika i układy pamięci, musimy utrzymać jak największą przewagę”⁵⁸. Co więcej, Ameryka doszła do wniosku, że zupełny *decoupling* nie jest ani możliwy, ani służący ich własnym interesom. Jednym słowem, kto dominuje w tych sektorach, dominuje globalnie.

Podsumowując, wyłaniająca się rywalizacja to konflikt strukturalny, wielopłaszczyznowy i prawdopodobnie długoterminowy. Cel nadrzędny Ameryki to zachować równowagę między polityką powstrzymywania/konfrontacji i kooperacji oraz spowolnienie chińskiego rozwoju gospodarczego w strategicznych sektorach. Bez wątplenia dotychczasowy hegemon nie chce ustąpić miejsca – podjął rękawicę, ale czy nie za późno?

BIBLIOGRAFIA

- Bachulska A., *USA przedstawiają nową strategię wobec Chin*, *Centrum Badań nad Bezpieczeństwem ASzWoj*, https://www.wojsko-polskie.pl/aszwoj/u/be/a7/bea7634d-3276-40d5-8226-b5644f31972f/2022-15_komentarz_osrodka_badan_azji_usa_przedstawiaja_nowa_strategie_wobec_chin.pdf [dostęp: 12.12.2023].
- Barr W., Attorney General William P. Barr Delivers Remarks on China Policy at the Gerald R. Ford Presidential Museum, US Department of Justice, <https://www.justice.gov/opa/speech/attorney-general-william-p-barr-delivers-remarks-china-policy-gerald-r-ford-presidential> [dostęp: 17.12.2023].

⁵⁷ E. Fronczak, *Gadolin, erb i inne metale ziem rzadkich. Amerykańska droga ku samowystarczalności*, <https://nowakonfederacja.pl/autor/ewa-fronczak/> [dostęp: 12.12.2023].

⁵⁸ J. Sullivan, Biały Dom, Uwagi doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego Jake’a Sullivana podczas światowego szczytu w sprawie specjalnego projektu badań konkurencyjnych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/09/16/remarks-by-national-security-advisor-jake-sullivan-at-the-special-competitive-studies-project-global-emerging-technologies-summit/> [dostęp: 12.12.2023].

- Biały Dom, Arkusz Informacyjny: Prezydent Biden i przywódcy ASEAN inicjują kompleksowe partnerstwo strategiczne USA–ASEAN, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/11/12/fact-sheet-president-biden-and-asean-leaders-launch-the-u-s-asean-comprehensive-strategic-partnership/> [dostęp: 12.12.2022].
- Biały Dom, Arkusz Informacyjny: Prezydent Biden i przywódcy ASEAN inicjują kompleksowe partnerstwo strategiczne, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/11/12/fact-sheet-president-biden-and-asean-leaders-launch-the-u-s-asean-comprehensive-strategic-partnership/> [dostęp: 12.12.2023].
- Biały Dom, Duch Camp David: wspólne oświadczenie Japonii, Republiki Korei i Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/08/18/the-spirit-of-camp-david-joint-statement-of-japan-the-republic-of-korea-and-the-united-states/> [dostęp: 12.12.2023].
- Biały Dom, Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, December, 2017, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905-2.pdf> [dostęp: 12.12.2023].
- Biały Dom, Strategic Approach of the United States to the People’s Republic of China, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/05/U.S.-Strategic-Approach-to-The-Peoples-Republic-of-China-Report-5.24v1.pdf> [dostęp: 12.12.2023].
- Biały Dom, Wspólne oświadczenie przywódców Filipin i Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/05/01/joint-statement-of-the-leaders-of-the-united-states-and-the-philippines/> [dostęp: 12.12.2023].
- Blinken A., Approach of the United States to the People’s Republic of China, <https://www.state.gov/the-administrations-approach-to-the-peoples-republic-of-china/> [dostęp: 12.12.2023].
- Blinken A., The Administration’s Approach to the People’s Republic of China, <https://www.state.gov/the-administrations-approach-to-the-peoples-republic-of-china/> [dostęp: 12.12.2023].
- Carr E.A., *From Trump to Biden and Beyond, Reimagining US-China Relations*, Pelgrave Macmillan, Nowy Jork 2021.
- Clinton H., *America’s Pacific Century*, <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/> [dostęp: 16.12.2023].
- Fronczak E., *Chiny vs USA, Doktryna Pompeo*, „Układ Sił” 2020, nr 23.
- Fronczak E., *Gadolin, erb i inne metale ziem rzadkich. Amerykańska droga ku samowystarczalności*, <https://nowakonfederacja.pl/autor/ewa-fronczak/> [dostęp: 12.12.2023].

- Fronczak E., *Kontynuacja a nie wielkie zerwanie – porównanie polityki zagranicznej Trumpa i Bidena*, <https://klubjagiellonski.pl/2023/05/06/kontynuacja-a-nie-wielkie-zerwanie-porownanie-polityki-zagranicznej-bidena-i-trumpa/> [dostęp: 12.12.2022].
- Grano S.A., *China–US Competition*, Palgrave Macmillan, Londyn 2023.
- Holland S., *Biden makes new pledges to Pacific island leaders as China’s influence grows*, <https://www.reuters.com/world/us-recognize-independence-two-small-pacific-nations-biden-2023-09-25/> [dostęp: 12.12.2023].
- Jacobs J., *Biden Blocks 59 Chinese Companies in Amended Trump Order – Bloomberg*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-06-03/biden-to-blacklist-59-chinese-companies-in-amended-trump-order> [dostęp: 12.12.2022].
- Martina M., *U.S. bans imports of solar panel material from Chinese company*, <https://www.reuters.com/business/us-restricts-exports-5-chinese-firms-over-rights-violations-2021-06-23/> [dostęp: 12.12.2023].
- O’Brien O., Statement from National Security Advisor Robert C. O’Brien, The White House, <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/chinese-communist-party-ideology-global-ambitions/> [dostęp: 12.12.2023].
- Office of the United States Trade Representative, <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china> [dostęp: 12.12.2023].
- Office of the United States Trade Representative, <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2017/january/US-Withdraws-From-TPP> [dostęp: 12.12.2023].
- Organizacja Narodów Zjednoczonych, Trade War Leaves Both US And China Worse Off: UN, <https://unctad.org/press-material/trade-war-leaves-both-us-and-china-worse-un> [dostęp: 12.12.2023].
- Piotrkowski M., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Strategia Bezpieczeństwa Narodowego USA: podejście administracji Trumpa, https://www.pism.pl/publikacje/Strategia_bezpiecze_stwa_narodowego_USA__podejcie_administracji_Trumpa [dostęp: 12.12.2023].
- Pompeo M., Communist China and the free world’s future, Departament Stanu, <https://2017-2021.state.gov/communist-china-and-the-free-worlds-future-2/> [dostęp: 12.12.2023].
- Przychodniak M., *Założenia polityki USA wobec Chin – obrona ładu międzynarodowego zamiast dążenia do zmiany władzy*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, <https://pism.pl/publikacje/zalozenia-polityki-usa-wobec-chin-obrona-ladu-miedzynarodowego-zamiast-dazenia-do-zmiany-wladzy> [dostęp: 12.12.2023].

- RAND, <https://www.rand.org/pubs/commentary/2023/01/bidens-southeast-asia-policy-improves-in-second-year.html> [dostęp: 12.12.2022].
- Rogin J., *The United States is finally confronting China's economic aggression*, https://www.washingtonpost.com/opinions/the-united-states-is-finally-confronting-chinas-economic-aggression/2018/03/25/3e0a2188-2f72-11e8-b0b0-f706877db618_story.html [dostęp: 12.12.2023].
- Scott M., *How Trump won over Europe on 5G*, <https://www.politico.com/news/2021/02/04/trump-europe-5g-466016> [dostęp: 12.12.2023].
- Senat Stanów Zjednoczonych Ameryki, Taiwan Policy Act of 2022, <https://www.foreign.senate.gov/imo/media/doc/Taiwan%20Policy%20Act%20One%20Pager%20FINAL.pdf> [dostęp: 12.12.2022].
- Shepardson D., *Trump extends U.S. telecom supply chain order aimed at Huawei*, <https://www.reuters.com/article/idUSKBN22Q0B5/> [dostęp: 12.12.2023].
- Stefan M., *Nowa Strategia Bezpieczeństwa Narodowego USA. Przescignac Chiny i powstrzymac Rosje*, <https://ukladsil.pl/nowa-strategia-bezpieczenstwa-narodowego-usa-przescignac-chiny-i-powstrzymac-rosje/> [dostęp: 12.12.2023].
- Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> [dostęp: 12.12.2022].
- Strategia Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> [dostęp: 12.12.2022].
- Sullivan J., Biały Dom, Uwagi doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego Jake'a Sullivana podczas światowego szczytu w sprawie specjalnego projektu badań konkurencyjnych, <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/09/16/remarks-by-national-security-advisor-jake-sullivan-at-the-special-competitive-studies-project-global-emerging-technologies-summit/> [dostęp: 12.12.2023].
- Warren A., *US Foreign Policy and China: the Bush, Obama and Trump administrations*, Edinburgh University Press, Edynburg 2022.
- Wray Ch., *Hudson Institute*, <https://www.hudson.org/research/16201-transcript-the-threat-posed-by-the-chinese-government-and-the-chinese-communist-party-to-the-economic-and-national-security-of-the-united-states> [dostęp: 17.12.2023].

POLITYKA USA WOBEC CHIN PODCZAS PREZYDENTURY DONALDA TRUMPA I JOE BIDENA – KONTYNUACJA CZY ZERWANIE?

Streszczenie

Niewątpliwie już za prezydentury Baracka Obamy Azja, a w tym Chiny, stała się kluczowym punktem polityki zagranicznej USA, zaś ogłoszony wówczas tzw. Zwrot ku Azji (*Pivot to Asia*) był tego niezbitym dowodem. Jednak podczas gdy Obama zdawał się jeszcze traktować Chiny jako swego strategicznego partnera, nie widząc w nich egzystencjalnego zagrożenia, Trump zdecydowanie zmienił to podejście i nadał nowy kierunek amerykańskiej strategii wobec Chin – odtąd Chiny oficjalnie stały się „strategicznym rywalem”, a cel to zahamowanie wzrostu Chin w kluczowych dziedzinach zagrażających bezpieczeństwu USA i ich globalnej hegemonii. Autor stawia tezę, iż Joe Biden w większości kontynuuje zdecydowany kurs Trumpa wobec Chin. Analizując i porównując oficjalne dokumenty rządu USA (Amerykańską Strategię Bezpieczeństwa z 2020 r. i 2022 r. oraz dwa kluczowe dokumenty/przemowy prezentujące podejście USA do Chin podczas administracji Donalda Trumpa i Joe Bidena), autor dochodzi do wniosku, iż obecny prezydent nie tylko kontynuuje kurs swego poprzednika, ale dodatkowo go wzmacnia w kilku wybranych dziedzinach, takich jak wysokie technologie czy ziemie rzadkie. Autor podejmuje również próbę wyjaśnienia przyczyn tej kontynuacji w podejściu USA do Chin.

Słowa kluczowe: USA, polityka zagraniczna USA, „Zwrot ku Azji”, Joe Biden, Donald Trump, Chiny, Amerykańska Strategia Bezpieczeństwa

US POLICY TOWARD CHINA DURING THE PRESIDENCIES OF DONALD TRUMP AND JOE BIDEN: CONTINUATION OR RUPTURE?

Abstract

Undoubtedly, already during Barack Obama's presidency, Asia, including China, became a key point of the US foreign policy, and the so-called "Pivot to Asia" was a great proof for that. However, while Obama still seemed to treat China as a strategic partner, not seeing it as an existential threat, Trump decisively changed this approach and gave a new direction to the American

strategy towards China – from then on, China officially became a “strategic rival” and the goal was to slow down its growth in the key areas that threatened US security and its global hegemony. The author puts forward the thesis that Joe Biden mostly continues Trump’s decisive course towards China. Analyzing and comparing official documents of the US government (the American Defence Strategy of 2020 and 2022 and two key documents/speeches presenting the US approach to China during the administrations of Donald Trump and Joe Biden), the author comes to the conclusion that the current president not only continues the course of his predecessor, but also strengthens it in a few selected areas, such as high technologies and rare earths. The author also attempts to explain the reasons for the following continuation in the US approach to China.

Keywords: US, US foreign policy, Pivot to Asia, Joe Biden, Donald Trump, China, US Security Strategy

Cytuj jako: Fronczak E., *Polityka USA wobec Chin podczas prezydentury Donalda Trumpa i Joe Bidena – kontynuacja czy zerwanie?*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2023, nr 4(79), s. 75–94. DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.27/e.fronczak

Cite as: Fronczak E. (2023). ‘US Policy Toward China During the Presidencies of Donald Trump and Joe Biden: Continuation or Rupture?’. *Myśl Ekonomiczna i Polityczna* 4(79), 75–94. DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.27/e.fronczak